

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ПСИХОЛОГІЇ
Кафедра психології**

**ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ КОМПЛЕКСНОГО ЕКЗАМЕНУ
з навчальних дисциплін:**

**«Актуальні проблеми основних напрямів практичної психології»,
«Актуальні проблеми кризової психології»**

для здобувачів ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю
053 «Психологія»
(заочної форми навчання, за кошти фізичних або юридичних осіб)

Укладачі:

Наталія ПОЛУДЬОННА – завідувачка кафедри психології навчально-наукового інституту права та психології, кандидатка психологічних наук, доцентка;

Тетяна СКРИПЛЬОВА – старший викладач кафедри психології навчально-наукового інституту права та психології

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології ННІ права та психології (протокол № 14 від 13.03.2025 року)

Програма призначена для забезпечення підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістр в Національній академії внутрішніх справ до атестації комплексного екзамену з навчальних дисциплін «Актуальні проблеми основних напрямів практичної психології», «Актуальні проблеми кризової психології» за спеціальністю 053 «Психологія» (заочної форми навчання, за кошти фізичних або юридичних осіб).

Програма атестації складається з таких структурних елементів: змісту; програм навчальних дисциплін, які виносяться на атестацію; вимог щодо засвоєння рівня та обсягу компетентностей здобувачами вищої освіти; методики проведення атестації та критеріїв оцінювання; орієнтовного переліку теоретичних питань та практичних завдань, що виносяться на атестацію; списку рекомендованих джерел.

ЗМІСТ

1. Програми навчальних дисциплін, які виносяться на атестацію
2. Вимоги щодо засвоєння рівня та обсягу компетентностей здобувачами вищої освіти
3. Методика проведення атестації
4. Критерії оцінювання
5. Орієнтовний перелік теоретичних питань та практичних завдань, що виносяться на атестацію
6. Список рекомендованих джерел.

1. ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

Тематичний зміст навчальної дисципліни «Актуальні проблеми основних напрямів практичної психології»

Тема 1. Актуальні тенденції розвитку практичної психології.

Визначення практичної психології. Історичні аспекти розвитку практичної психології. Проблема оптимального використання індивідуальних ресурсів людини в трудовій та учбовій діяльності. Специфіка і взаємозв'язок наукової, практичної та побутової психології.

Структура та завдання практичної психології. Основні функції психологічної практики. Робота практичного психолога з персоналом організацій. Проблема психологічного супроводу професійної діяльності. «Людський фактор» на виробництві. Напрями роботи практичного психолога з персоналом: підбір та управління кадрами, вирішення виробничих конфліктів, ведення переговорів, соціально- психологічний тренінг персоналу, просування корпоративного іміджу.

Методики опитування працівників. Особливості взаємодії психолога з представниками суміжних професій. Проблеми взаємодії психолога з представниками суміжних професій. Особливості діяльності практичного психолога в системі освіти. Освітні та виховні завдання практичного психолога. Педагог та психолог. Психолог та юридична практика. Категорія відповідальності та її значення в моделі людської поведінки. Надання психологічної допомоги учасникам юридичної практики. Лікар і психолог. Основні аспекти професійної взаємодії. Попередження професійної деформації.

Тема 2. Напрями роботи практичного психолога.

Психодіагностика як напрям практичної психології та як теоретична дисципліна. Особливості застосування психодіагностичних даних при наданні психологічної допомоги. Психологічний прогноз як один з видів психологічної допомоги. Проблеми застосування даних психодіагностики в педагогічній та соціальній практиці. Основи організації психологічної корекції.

Поняття категорії норми психічного розвитку та рівні її аналізу. Поняття психологічного консультування. Завдання консультування. Принципи психологічного консультування. Техніки. Психотерапія як напрям діяльності практичного психолога. Форми та методи психотерапії.

Тематичний зміст навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кризової психології»

Тема 1. Методологічні основи та система принципів кризової психології. Екстрена психологічна допомога.

Поняття кризової ситуації та кризи. Класифікація кризових ситуацій та криз. Поняття психотравмуючої ситуації. Критичні події. Динаміка кризи: 1) фаза первинного зростання напруги; 2) фаза подальшого зростання напруги; 3) фаза

підвищення тривоги та депресії; 4) фаза відновлення. Типові ознаки кризи. Причини кризи. Кризові ситуації в організаціях та на виробництві: технологічна криза; фінансова криза; соціальна криза; психологічна криза.

Теоретичні та практичні аспекти психології екстремальних ситуацій. Поняття екстремальної та надзвичайної ситуації. Екстремальні (надзвичайні) ситуації, що можуть виникнути в організаціях та на виробництві: надзвичайні ситуації техногенного характеру; надзвичайні ситуації природного характеру; надзвичайні ситуації соціального характеру.

Особливості надання невідкладної психологічної допомоги працівникам у кризових та екстремальних ситуаціях. Принципи надання екстреної психологічної допомоги постраждалим. Поняття першої психологічної допомоги (ППД). Особливості надання ППД працівникам організацій у кризових та екстремальних ситуаціях. Особливості надання ППД особам, які у минулому мали посттравматичний стресовий розлад.

Тема 2. Психодіагностичний інструментарій та методи дослідження стану осіб у кризових ситуаціях.

Базові принципи діагностики постраждалих осіб: принцип безпеки; зацікавленості; мінімізації травми; відповідальності; конфіденційності; професіоналізму та професійної відповідальності; достатнього мінімуму; чіткого розуміння меж професійної компетентності. Протипоказання до психологічної діагностики.

Методи емпіричного дослідження особливостей переживання людиною кризових ситуацій: метод клінічного інтерв'ю; метод діагностичної бесіди. Діагностичний інструментарій, що використовується при роботі із працівниками організацій, які пережили кризу: діагностика актуального психічного стану клієнта на момент обстеження; визначення рівня тривожності; визначення переживання самотності; діагностика депресивних станів; діагностика емоційно-вольової сфери; діагностика особливостей міжособистісних відносин; визначення механізмів психологічного захисту.

Поняття посттравматичного стресового розладу (ПТСР). Типи ПТСР, загальні ознаки, причини виникнення. Взаємозв'язок між виникненням ПТСР та індивідуальними особливостями особистості. Особливості скринінг-діагностики ПТСР, діагностичний інструментарій для виявлення ознак ПТСР.

Проблема суїциду у осіб, які пережили кризову чи екстремальну ситуацію. Діагностика суїцидального ризику.

Тема 3. Особливості надання психологічної допомоги у кризових ситуаціях.

Методи психологічної допомоги особам, які пережили психотравмуючі події: допомога під час події та у найближчий час після неї; допомога на віддалених етапах (робота із травмою).

Психологічний дебрифінг як метод надання екстреної психологічної допомоги.

Особливості психологічного консультування при травмі: знайомство із клієнтом та початок бесіди; розпитування клієнта, формування та перевірка

консультативних гіпотез; здійснення впливу; завершення психологічного консультування.

Особливості використання метафоричних-асоціативних карт (МАК) при роботі із травмою: техніка BASIC ID (Р. Лазарус).

Психотерапевтична робота із працівниками, які пережили кризовий стан чи екстремальну ситуацію. Цілі психологічної допомоги на віддалених етапах. Застосування методу десенсибілізації та переробки травм рухом очей (Eye Movement Desensitization and Reprocessing або EMDR). Арт-терапія та особливості її застосування. Робота із піском та глиною.

Психологічна допомога в період горя. Стадії переживання горя. Допомога на стадії шоку, на стадії гострого горя та на стадії відновлення. Трьохступенева модель допомоги у випадку гострої реакції втрати (М. Вайтхед).

2. ВИМОГИ ЩОДО ЗАСВОЄННЯ РІВНЯ ТА ОБСЯГУ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна: «Актуальні проблеми основних напрямів практичної психології»

Метою вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми основних напрямів практичної психології» є підготовка фахівців спеціальності 053 «Психологія» за освітнім ступенем магістра відповідно до державного стандарту та освітньо-професійної програми підготовки 053 «Психологія».

Мета навчальної дисципліни:

- ✓ сформулювати у майбутніх фахівців особливий тип мислення, що дозволяє бачити будь-яку подію в її реальній динаміці;
- ✓ виявляти за сформованою системою понять, принципів і фактів науки безліч альтернативних варіантів;
- ✓ розкрити науково-логічні, соціокультурні та особистісні детермінанти, що лежать в основі розвитку наукового знання;
- ✓ ознайомити слухачів із сучасними теоріями, дослідженнями та практиками в психології, а також на розвинути їх аналітичні та критичні навички у розумінні й комплексному обговоренні актуальних проблем, пов'язаних з практичними викликами для успішної роботи та професійного спілкування;
- ✓ здійснювати психологічний прогноз;
- ✓ проводити дослідження та розгляд сучасних та релевантних питань у галузі психології як наукової дисципліни і практичної галузі.

Основними завданням вивчення дисципліни «Актуальні проблеми основних напрямів практичної психології» є:

1. Дослідження та аналіз сучасних тенденцій і підходів, релевантних проблем та викликів у галузі практичної психології.
2. Дослідження впливу психологічних факторів на прийняття рішень.
3. Опанування слухачами системою знань про теоретико-методологічні основи психології: найважливіші вихідні теоретичні положення, позиції, категорії та їх суть, що покладаються в основу побудови психологічного

дослідження та інтерпретації його результатів.

4. Аналіз когнітивного, соціально-психологічного та історичного векторів розвитку психології.

5. Вивчення провідних методологічних орієнтацій, підходів і парадигм класичних і некласичних напрямків психології;

6. Освоєння навичок побудови наукових теорій, висунення гіпотез та їх перевірки в дослідженні;

За результатами вивчення навчальної дисципліни здобувачі ступеня вищої освіти магістра мають **знати**:

- сучасні психологічні категорії та понятійний апарат в межах різних психологічних теорій;
- психологічні принципи, що забезпечують аналітичне та емпіричне дослідження;
- психологічні феномени, категорії, методи вивчення та опису закономірностей функціонування і розвитку психіки;
- пояснювальні принципи у психології, що виходять з філософії;
- загально-психологічні пояснювальні принципи;
- конкретно-наукові пояснювальні принципи;
- методологічні підходи у психології (особистісний, діяльнісний, системний);
- ключові проблеми психології та підходи до їхнього вирішення.

вміти:

- розкривати суть основних понять та теоретичних положень, що вивчаються;
- користуватися основними психологічними категоріями та поняттями;
- пояснювати та використовувати основні принципи психологічної науки;
- пояснювати теоретико-методологічні положення, використовуючи набуті раніше знання з психології, добирати адекватні приклади тощо;
- працювати з літературними джерелами з психології: здійснювати інформаційний пошук, аналізувати теоретичний матеріал і проводити його узагальнення, формулювати висновки.

Згідно вимог освітньо-професійної програми здобувач вищої освіти має досягти наступних компетентностей:

загальна компетентність:

здатність до пошуку, оброблення та аналізу науково-технічної, природничо-наукової та загально-наукової інформації з різних джерел; здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою; здатність орієнтуватися у постійно змінних умовах соціального середовища та ефективно будувати гармонійні стосунки з оточенням; здатність діяти соціально відповідально та свідомо; цінування та повага різноманітності та мультикультурності суспільних відносин; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт на основі етичних міркувань (мотивів).

фахова (спеціальна) компетентність:

здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології;

здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ; здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків; здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел; здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій; здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження; здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації; здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову); здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту; здатність дотримуватися норм професійної етики; здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Навчальна дисципліна: «Актуальні проблеми кризової психології»

Метою вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кризової психології» є формування у здобувачів ступеня вищої освіти магістра всебічного та адекватного уявлення про теоретичні підходи кризової психології, кризові події та їх психологічні наслідки у житті людини, оволодіння основними методами психологічної діагностики травматичних станів, стратегіями та методами психологічної допомоги людині у кризовій і посткризовій ситуації життєвого шляху.

Основними завдання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кризової психології» є:

1. Ознайомлення з теоретичними підходами кризової психології, кризовими подіями та їх психологічними наслідками у житті людини;
2. Вивчення психологічних механізмів та закономірностей протікання криз та їх різновидів;
3. Оволодіння основними методами психологічної діагностики травматичних станів;
4. Оволодіння стратегіями та методами психологічної допомоги людині у кризовій і посткризовій ситуації життєвого шляху.

За результатами вивчення навчальної дисципліни здобувачі ступеня вищої освіти магістра мають **знати**:

- поняття та ознаки кризи, кризової події, ситуації, їх види;
- основні характеристики критичних ситуацій, їх різновиди, особливості прояву, вплив на особистість;
- основні закономірності переживання кризової події, суть кризового стану; нормативні кризи розвитку, їх ознаки, закономірності протікання та подолання;
- травматичні кризи, їх особливості, закономірності протікання та подолання;
- кризи втрати, їх психологічні особливості;
- основні програми та методи психологічної допомоги у кризових ситуаціях.

вміти:

- визначати особливості прояву дії різноманітних критичних ситуацій;
- проводити психологічну діагностику кризових станів та ПТСР;
- надавати екстрену психологічну допомогу людям в гострому стресовому стані;
- розробляти програми надання психологічної допомоги людям, які знаходяться у кризових станах;
- використовувати основні психокорекційні та психотерапевтичні техніки при наданні психологічної допомоги людині у кризовій і посткризовій ситуації життєвого шляху.

Згідно вимог освітньо-професійної програми здобувач вищої освіти має досягти наступних компетентностей:

загальна компетентність:

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність генерувати нові ідеї (креативність); уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; цінування та повага різноманітності та мультикультурності; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

фахова (спеціальна) компетентність:

здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики; здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік; здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології; здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності; здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію; здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями; здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКЗАМЕНУ

Атестація – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами ступеня вищої освіти магістра рівня та обсягу знань, умінь та інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Атестація проводиться як комплексна перевірка знань слухачів з навчальних дисциплін «Актуальні проблеми основних напрямів практичної психології» та «Актуальні проблеми кризової психології», яка передбачена навчальним планом підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістра зі спеціальності 053 «Психологія» в Національній академії внутрішніх справ. До проходження атестації допускаються здобувачі ступеня вищої освіти магістра, які виконали всі вимоги передбаченого навчального плану.

Атестація здійснюється відкрито і гласно.

Складання атестації проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії за участю не менше половини її складу при обов'язковій присутності голови комісії.

Атестація проводиться за білетами, укладеними у повній відповідності до програм навчальних дисциплін. Атестація не повинна перевищувати 4 академічних години на день.

Структура державного екзамену складається з двох елементів: аналізу теоретичних знань здобувачів та оцінки ступеню їх реалізації на прикладі практичних ситуативних завдань.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Індивідуальна оцінка здобувача вищої освіти за теоретичну частину виводиться із оцінок за кожне питання білету і визначається при усних відповідях, де оцінюються:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладення, культура мови;
- вміння доводити думку та відстоювати власні позиції;
- впевненість та переконливість;
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння та висновки.

Особиста оцінка за кожне питання білету визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ» та оголошуються в день їх проведення після оформлення протоколу засідання екзаменаційної комісії.

Час, який виділяється на підготовку – 20 хвилин. Оцінка виставляється за кожне питання окремо, після чого виставляється загальна оцінка відповіді.

Результати складання атестації визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно». Результати складання атестації оголошуються у цей же день після оформлення протоколу засідання екзаменаційної комісії.

Рішення екзаменаційної комісії про оцінку знань, виявлених при складанні атестації, а також про присвоєння випускнику ступеня вищої освіти магістра та видання йому державного документа про здобуту вищу освіту приймається екзаменаційною комісією на закритому засіданні відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, які приймали участь у засіданні. При однаковій кількості голосів голос голови є вирішальним.

Всі засідання екзаменаційної комісії протоколюються. У протокол вносяться оцінки, одержані на екзамені, записуються додаткові питання, що ставились здобувачеві, особливі думки членів комісії.

Протокол підписують голова та члени екзаменаційної комісії, які приймали участь у засіданні. Протокол зберігається у навчальних підрозділах НАВС.

5. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми основних напрямів практичної психології»

1. Практична психологія як професійна діяльність.
2. Історичні аспекти розвитку практичної психології.
3. Проблема оптимального використання індивідуальних ресурсів людини в трудовій та навчальній діяльності.
4. Специфіка і взаємозв'язок наукової, практичної та побутової психології.
5. Структура практичної психології.
6. Завдання практичної психології.
7. Основні функції психологічної практики.
8. Зміст основних наукових категорій, що складають основу вирішення психологом завдань клієнта.
9. Система принципів практичної психології.
10. Роль узагальненої теорії в психологічній практиці.
11. Психодіагностика як напрямок практичної психології та як теоретична дисципліна.
12. Отримання психологічної інформації в роботі практичного психолога.
13. Особливості застосування психодіагностичних даних при наданні психологічної допомоги.
14. Психологічний прогноз як один з видів психологічної допомоги.
15. Проблеми застосування даних психодіагностики в педагогічній та соціальній практиці.
16. Критерії ефективності практичної роботи психодіагноста.
17. Основи організації психологічної корекції.
18. Особливості отримання психологічної інформації для організації психологічної корекції.
19. Поняття категорії норми психічного розвитку та рівні її аналізу.
20. Проблема ефективності психологічної корекції в роботі практичного психолога.
21. Особливості побудови психокорекційної програми.
22. Поняття психологічного консультування.
23. Завдання консультування.
24. Принципи психологічного консультування.
25. Види консультацій.
26. Види цілей взаємодії психолога та клієнта.
27. Критерії ефективності консультування.
28. Інтерв'ю як основний метод психологічного консультування.
29. Стадії інтерв'ю.
30. Індивідуальне консультування.
31. Групове консультування.
32. Техніки психологічного консультування.

33. Становлення професії психотерапевта.
34. Моделі психотерапії.
35. Основні підходи в світовій психотерапії.
36. Методи психотерапевтичного впливу.
37. Особливості взаємодії психолога та клієнта при індивідуальній психотерапії.
38. Групова психотерапія.
39. Проблема оцінки ефективності роботи психотерапевта.
40. Види закладів практичної психології.
41. Особливості просторово-часової організації психологічних центрів і служб.
42. Вимоги до фахівців в галузі практичної психології.
43. Обладнання приміщення для роботи практичного психолога.
44. Забезпечення доступності психологічної допомоги.
45. Відмінність позиції клієнта від позиції досліджуваного.
46. Загальні принципи поведінки психолога в ситуації професійної взаємодії.
47. Встановлення контакту з клієнтом.
48. Етапи спілкування з клієнтом.
49. Каузальна атрибуція та поради в роботі з клієнтом.
50. Проблема психологічного супроводу професійної діяльності.
51. «Людський фактор» на виробництві.
52. Напрями роботи практичного психолога з персоналом організації.
53. Методика опитування працівників.
54. Проблеми взаємодії психолога з представниками суміжних професій.
55. Особливості діяльності практичного психолога в системі освіти.
56. Освітні та виховні завдання практичного психолога в школі.
57. Психолог та юридична практика.
58. Проблема психологічного забезпечення законодавчої діяльності.
59. Основні аспекти професійної взаємодії лікаря і психолога.
60. Проблеми професійної взаємодії соціального працівника і психолога.
61. Тактика встановлення професійної взаємодії.
62. Сфери застосування психотерапії.
63. Сфери застосування психокорекції
64. Психологічна просвіта в діяльності практичного психолога.
65. Оцінка ефективності психологічної допомоги.
66. Психопрофілактика в роботі практичного психолога.
67. Дорадча функція в роботі практичного психолога.
68. Оцінка ефективності консультативного процесу.
68. Основні принципи побудови інтегративних моделей психотерапії.
69. Комплексний підхід у роботі практичного психолога.
70. Етичні принципи в роботі практичного психолога.
71. Застосування поведінкових технік у в роботі практичного психолога.
72. Методологічні засади діяльності практичного психолога.
73. Конфіденційність у роботі практичного психолога.

74. Принципи надання психологічної допомоги.
75. Ігри у психологічній практиці.
75. Форми застосування терапії.
78. Технічні процедури терапії.
79. Основні категорії практичної психології.
80. Тренінгові технології в роботі практичного психолога.
81. Напрями діяльності практичного психолога у медицині.
81. Поняття психологічного супроводу в роботі практичного психолога.
82. Застосування патогенетичної психотерапії в роботі практичного психолога.
83. Застосування релаксаційних методів у роботі практичного психолога
84. Застосування ергономічних методик у роботі практичного психолога.
85. Ділові ігри в роботі практичного психолога.
86. Формувальний експеримент у роботі практичного психолога.
87. Передумови виникнення інтегративних моделей психотерапії.
88. Професійна кооперація.
89. Кваліфікована пропаганда психології
90. Розвиток практичної психології в Україні.

Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми кризової психології»

1. Поняття кризової ситуації та кризи.
2. Критичні події та їх види.
3. Динаміка протікання кризи.
4. Типові ознаки кризи та її причини.
5. Типові ознаки кризи.
6. Причини кризи.
7. Специфіка кризових ситуацій в організаціях.
8. Теоретичні та практичні аспекти психології екстремальних ситуацій.
9. Екстремальні (надзвичайні) ситуації в організаціях та на виробництві.
10. Види передбачуваності екстремальних ситуацій.
11. Екстремальні ситуації техногенного характеру в організаціях.
12. Екстремальні ситуації природного характеру в організаціях.
13. Екстремальні ситуації соціального характеру в організаціях.
14. Особливості надання першої психологічної допомоги при кризових та екстремальних ситуаціях в організаціях.
15. Перша психологічна допомога, особливості її надання.
16. Особливості надання першої психологічної допомоги особам, що мають в анамнезі посттравматичний стресовий розлад.
17. Базові принципи психологічної діагностики постраждалих осіб.
18. Особливості проведення клінічного інтерв'ю із працівниками організації, які постраждали внаслідок травмуючої ситуації.
19. Принципи клінічного інтерв'ювання.
20. Етичні принципи клінічного інтерв'ю.
21. Структура клінічного інтерв'ю.
22. Особливості проведення діагностичної бесіди із працівниками

організації, які постраждали внаслідок травмуючої ситуації.

23. Структура діагностичної бесіди.
24. Поняття посттравматичного стресового розладу.
25. Типи посттравматичного стресового розладу.
26. Ознаки посттравматичного стресового розладу.
27. Особливості сринінг-діагностики посттравматичного стресового розладу у працівників організацій.
28. Взаємозв'язок між посттравматичним стресовим розладом та суїцидальними нахилами.
29. Особливості діагностики суїцидальних нахилів у працівників організацій.
30. Суїцидальна поведінка як форма кризового реагування.
31. Методи психологічної допомоги працівникам організації, які пережили психотравмуючу подію. Характеристика методів, які використовуються під час події та невдовзі після неї.
32. Методи психологічної допомоги працівникам організації, які пережили психотравмуючу подію. Характеристика методів, які використовують на віддалених етапах роботи.
33. Психологічний дебрифінг як метод надання психологічної допомоги працівникам організацій.
34. Структура психологічного дебрифінгу.
35. Особливості психологічного консультування при травмі.
36. Метафоричні асоціативні карти як засіб психологічного консультування.
37. Особливості використання метафоричних асоціативних карт при роботі із травмою.
38. Техніка BASIC ID (Р. Лазарус).
39. Психотерапевтична робота із працівниками, які пережили кризовий стан чи екстремальну ситуацію.
40. Метод десенсибілізації та переробки травм рухом очей (EMDR).
41. Стадії EMDR-терапії.
42. Арт-терапія при роботі із працівниками організації, які пережили травмуючу ситуацію.
43. Види арт-терапії.
44. Робота із піском (пісочниця), як метод подолання кризового стану.
45. Особливості виходу із кризового стану за допомогою роботи із глиною.
46. Поняття горя. Стадії переживання горя.
47. Психологічна допомога працівникам організації, які знаходяться у стані горя.
48. Трьохступенева модель допомоги у випадку гострої реакції втрати (М. Вайтхед).
49. Особливості діагностики рівня тривожності у працівників організації, які перебувають у стані кризи.
50. Особливості діагностики наявності депресивних станів у працівників організації.
51. Діагностика відчуття самотності у працівників, які переживають кризу.

52. Діагностика особливостей емоційного стану у працівників після перенесеної екстремальної події.
53. Діагностика рівня невротизації у осіб, які пережили травматичну подію.
54. Особливості діагностики міжособистісних відносин.
55. Визначення особливостей копінг-поведінки у працівників, які пережили кризу.
56. Характеристика опитувальника для скринінгу посттравматичного стресового розладу.
57. Контрольний перелік питань для оцінки ПТСР (PCL-5).
58. Шкала самооцінки наявності ПТСР (PCL-C). Цивільна версія.
59. Методика «Контрольний перелік життєвих подій» (LEC). Методика «Шкала оцінювання впливу травматичної події» (IES-R).
60. Методика «Карта суїцидального ризику».
61. Формування життєвої стратегії особистості у період кризи.
62. Причини виникнення та шляхи запобігання кризових станів особистості.
63. Кризове консультування як вид психологічної допомоги.
64. Особливості саморегуляції поведінки в кризових та екстремальних ситуаціях.
65. Характеристика екстремальних ситуацій в організаціях.
66. Особливості психологічної допомоги особистості при втраті.
67. Умови та правила надання першої психологічної допомоги в екстремальних ситуаціях, що виникають в організаціях.
68. Психологічні аспекти допомоги під час травматичних криз.
69. Види кризової психологічної допомоги.
70. Психологічна допомога при потенційному суїциді.
71. Травматична криза та можливості її опанування.
72. Захисні механізми та робота із психологічним супротивом клієнта.
73. Психологічні аспекти переживання кризи професійного розвитку у працівників організацій.
74. Внутрішні ресурси у переживанні кризових подій та травматичних ситуацій.
75. Тілесно-орієнтована психотерапія у роботі із працівниками організацій, які пережили кризову ситуацію.
76. Арт-терапія при роботі із працівниками організацій, які пережили кризову ситуацію.
77. Самосвідомість та Я-концепція особистості у контексті кризових переживань.
78. Творчість як чинник подолання кризового стану.
79. Психоаналітичний підхід до кризових станів та переживань особистості.
80. Когнітивно-поведінковий підхід у роботі із працівниками організацій, які пережили екстремальну ситуацію.
81. Нейролінгвістичне програмування у роботі із працівниками організації, які пережили екстремальну ситуацію.

82. Гуманістичний підхід до кризових станів та переживань особистості.
83. Способи запобігання виникненню деструктивних кризових переживань.
84. Загальна характеристика методів психологічної допомоги особам, які пережили психотравмуючі події.
85. Робота із методом дебрифінгу.
86. Психологічне консультування при травмі із застосуванням метафоричних асоціативних карт (МАК).
87. Оглядова характеристика методу EMDR.
88. Арт-терапія та особливості її застосування при психологічних травмах.
89. Психотерапевтична робота із піском та глиною.
90. Особливості психологічної допомоги при переживанні горя.

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Байер О.О. Життєві кризи особистості : навчальний посібник. Д. : Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту, 2010. 244 с.
2. Власова О.І., Никоненко Ю.В. Соціальна психологія організацій та управління. Підручник. – Центр учбової літератури, 2010. – 398с.
3. Дуткевич Т.В. Савицька С.В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 340с.
4. Екстремальна психологія: Підручник / За заг. Ред. проф. О.В. Тімченка – К.: ТОВ «Август Трейд», 2007. – 502 с.
5. Життєві кризи особистості : наук. метод. посіб. : у 2 ч. / Ін-т змісту і методів навчання; В. М. Доній, Г. М. Несек, Л. В. Сохань [та ін.]. К. : ІЗМН 1998. Ч. 1 : Психологія життєвих криз особистості. 356 с.
6. Зливков В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях / В.Л.Зливков, С.О. Лукомська, О.В. Федан. – К.: Педагогічна думка, 2016. – 219 с.
7. Кризова психологія: Навчальний посібник. За заг. ред. проф. О.В. Тімченка. Х.: НУЦЗУ, 2010. 401 с.
8. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. – Київ, 2018. – 208 с.
9. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. – Київ, 2018. – 240 с.
10. Основи практичної психології: підручник для ВНЗ / [В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелєва та ін.]. Київ.: Либідь, 2006. 536 с.
11. Панок В.Г. Практична психологія. Теоретико-методологічні засади розвитку: монографія. Чернівці : Технодрук, 2010. 486 с.
12. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник / З.Г. Кісарчук, Я.М. Омельченко, Г.П. Лазос, Л.І. Литвиненко, Царенко Л.Г.; за ред. З. Г. Кісарчук. – К.: ТОВ “Видавництво «Логос» 2012. – 207 с.
13. Психосоціальна допомога в роботі з кризовою особистістю: навчальний посібник / наук. ред. та керівник проблем. групи Л. М. Вольнова. К., 2012. 275 с.

14. Психосоціальна допомога в роботі з кризовою особистістю: навчальний посібник / наук. ред. та керівник проблем. групи – Л. М. Вольнова. – К., 2012. – 275 с.
15. Титаренко Т.М. Життєві кризи: технології консультування. Друга частина. – К.: Главник, 2007. – 176 с.
16. Титаренко Т.М. Життєві кризи: технології консультування. Перша частина. – К.: Главник, 2007. – 144 с.
17. Титаренко Т.М. Кризове психологічне консультування. Київ : Плавник, 2004. 96 с.
18. Хоружий С.М. Психологічна робота з посттравматичними стресовими розладами у військовослужбовців Збройних Сил України. Частина 2: Групові форми психологічної допомоги військовослужбовцям у подоланні наслідків психологічної травматизації : Методичний посібник / С.М. Хоружий, І. О. Пішко, Н. С. Лозінська. – К. : НДЦ ГП ЗСУ, 2017. – 84 с.
19. Яценко Т.С. Основи глибинної психокорекції: феноменологія, теорія і практика: Навч. Посібник. – К.: 2006. – 254 с.